

Sygn. akt IV Ca 496/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

30 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Michalska

Sędziowie: SO Renata Wanecka (spr.)

SO Katarzyna Mirek – Kwaśnicka

Protokolant: st. sek. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 30 listopada 2017r. w P.

sprawy z powództwa S. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Płońsku z 12 czerwca 2017r.,

sygn. I C 618/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten tylko sposób, że zasądzone w punkcie I zadośćuczynienie podwyższa do kwoty 22.000 zł (dwudziestu dwóch tysięcy złotych);
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. koszty procesu za II instancję między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt IV Ca 496/17

UZASADNIENIE

W dniu 10 lipca 2015r. S. G. złożył pozew o zasądzenie na jego rzecz od (...) S.A. w S. 15.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 27 marca 2015r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznał wskutek wypadku 4 lutego 2014r. oraz 7.237,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi od daty wytoczenia powództwa tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

W piśmie procesowym z 7 kwietnia 2017r. powód rozszerzył powództwo o zadośćuczynienie do 30.000 zł i o odszkodowanie do 12.371,20 zł.

(...) S.A. w S. w odpowiedzi na pozew wniosło o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z 12 czerwca 2017r. Sąd Rejonowy w Płońsku zasądził od (...) S.A. na rzecz S. G. tytułem zadośćuczynienia kwotę 15.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 27 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz tytułem

odszkodowania kwotę 6.324,93 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 31 lipca 2015r. do dnia zapłaty (punkty I i III), oddalając powództwa w pozostałej części (punkty II i IV) oraz zniósł koszty procesu między stronami (punkt V) i nakazał pobrać od (...) S.A. w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płońsku 1.405,60 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (punkt VI).

Sąd Rejonowy ustalił:

4 lutego 2014r. S. G. na terenie Przedsiębiorstwa (...) w C., wychodząc z hali po narzędzia, poślizgnął się na nieodśnieżonym oblodzonym chodniku, na skutek czego upadł. Powód doznał urazu prawego barku z pełnej grubości z uszkodzeniem stożka rotatorów oraz zespołu ciasnoty podbarkowej prawostronnej oraz ogólnych potłuczeń ciała.

Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z 18 czerwca 2014 r. stwierdził u powoda 10% uszczerbek na zdrowiu. Na jej podstawie uzyskał on prawo do świadczeń rehabilitacyjnych, poczynając od 2 stycznia 2015r.

W okresie od 23 września 2014r. do 25 września 2014r. S. G. przebywał na oddziale urazowo – ortopedycznym szpitala w P., gdzie przeprowadzono zabieg artroskopii barku prawego, dekompresję przestrzeni podbarkowej, reinsertję (...) z użyciem kotwicy F. oraz szycie (...). Zalecono stosowanie temblaka przez sześć tygodni, zmiany opatrunku oraz ćwiczenia operowanego barku według wskazówek rehabilitanta.

Powód przechodził rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w okresie od 8 kwietnia 2015r. do 1 maja 2015r. Do chwili wypadku S. G. był osobą samodzielną, sprawną fizycznie. Doznane urazy spowodowały u niego znaczące ograniczenie w samodzielnym poruszaniu się oraz w niektórych codziennych czynnościach życiowych związanych z higieną osobistą, przygotowaniem posiłków, robieniem zakupów i sprzątaniem.

Powód w okresie od 4 lutego 2014r. do 30 listopada 2014r. przez trzy godziny dziennie korzystał z pomocy żony A. G. i teściowej H. B. przy czynnościach życia codziennego. Natomiast w okresie od 1 grudnia 2014r. do 31 stycznia 2015r. S. G. korzystał z tej pomocy przez dwie godziny dziennie. Aktualnie powód nie wymaga opieki osób trzecich. Koszt usług opiekuńczych w tamtym okresie kształtował się na poziomie 9,60 zł za godzinę.

Na skutek wypadku z 4 lutego 2014r. powód doznał urazu stawu barkowego z uszkodzeniem pełnym stożka rotatorów. Obrażenia te spowodowały dużego stopnia niesprawność i konieczność korzystania z pomocy osób trzecich, niemożność wykonywania pracy zarobkowej. Z powodu zmian w stawie barkowym, S. G. doznał uszczerbku na zdrowiu w wysokości 10 %. Stan zdrowia powoda w przyszłości ulegnie pogorszeniu, a każdy uraz i ingerencja przyczynią się do wcześniejszych procesów starzenia się tkanek tworzących staw, co ograniczy ruchomość i da dolegliwości bólowe. Brak ruchu w stawie barkowym uniemożliwia wiele czynności życia codziennego, takich jak ubieranie się, golenie, mycie, posługiwanie się ręką w czasie posiłku.

Nie można było uzyskać pozytywnego efektu po uszkodzeniach stawów bez rehabilitacji w tym wypadku stawu barkowego. Rehabilitacja ambulatoryjna powoda po urazie miała na celu zniesienie bólu i niedoprowadzenie do zaniku mięśni z powodu nieczynności kończyny.

Powód po wypadku nie leczył się w Poradni Leczenia Bólu. Nie korzysta z pomocy ortopedy, pracuje w tym samym przedsiębiorstwie, co przed wypadkiem.

S. G. zgłosił swoje roszczenia do ubezpieczyciela w piśmie z 20 lutego 2015r. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany częściowo uznał roszczenie powoda i przyznał mu 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia 1.568 zł tytułem zwrotu kosztów sprawowania opieki.

Ponadto powód otrzymał z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 444 § 1 kc, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Ponadto w takim wypadku sąd może na podstawie art. 445 § 1 kc przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony, przy czym uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 1 i 4 kc).

Art. 445 § 1 kc pozostawia sądowi orzekającemu pewną swobodę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, miarkowaną jednocześnie przez stopień ujemnych przeżyć psychicznych u poszkodowanego oraz wymóg orzekania przyznania sumy adekwatnej do okoliczności każdego wypadku. Wobec tak ogólnikowego sformułowania, zarówno doktryna, jak i orzecznictwo, wypracowały pewne kryteria służące ocenie tak rozmiaru uszczerbku niemajątkowego, jak i określeniu wysokości zasądanego świadczenia, takie jak: trwałość następstw zdarzenia, konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym, nasilenie cierpienia

Sąd Rejonowy podkreślił, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać pewną ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, tak więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach.

Uznając, że żądanie zapłaty zadośćuczynienia co do zasady zasługuje na uwzględnienie, Sąd wziął pod uwagę dolegliwości wynikające z zerwania całkowitego mięśni rotatorów barku, które uniemożliwiają ruchy w stawie, spowodowały dużego stopnia niesprawność i konieczność korzystania z pomocy osób trzecich oraz niemożność wykonywania pracy zarobkowej. Ponadto utrzymujące się dolegliwości bólowe i konieczność przyjmowania leków przeciwbólowych, ujemnie wpływa na przewód pokarmowy.

Kierując się wyżej opisanymi dyrektywami, Sąd Rejonowy ocenił, iż adekwatną sumą zadośćuczynienia będzie 15.000 zł, uwzględniając przy tym wypłatę 8.000 zł z tego tytułu. Zdaniem Sądu, zadośćuczynienie w łącznej kwocie 23.000 zł odpowiada doznanej krzywdzie, przedstawia dla niego ekonomicznie odczuwalną wartość, nie jest wygórowane i nie prowadzi do nieuzasadnionego przysporzenia.

Sąd zasądził odsetki od zadośćuczynienia od 27 marca 2015 r., stosując art. 817 § 1 kc .

Odnosząc się do żądania odszkodowania, Sąd I instancji podniósł, że poszkodowany może domagać się zwrotu kosztów opieki nad nim i kosztów rehabilitacji poniesionych przez członków jego najbliższej rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z 15 lutego 2007 r. II CSK 474/06, Legalis).

Sąd przyznał powodowi odszkodowanie w wysokości 6.324,93 zł, ponad wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę 1.568 zł. Na sumę z tego tytułu składają się koszty opieki w okresie od 4 lutego 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. (tj. przez okres 361 dni, przy stawce 7,73 zł na godzinę) oraz koszty opieki w styczniu 2015r. (tj. 31 dni przy stawce 8,03 zł). Sąd ustalił wysokość kosztów z tytułu opieki na 7.792,93 zł (7.413,07 zł + 479,07 zł). Opisaną sumę należało pomniejszyć o 1.568 zł, którą pozwany wypłacił. Dlatego Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo o odszkodowanie do kwoty 6.324,93 zł (7.892,93 zł - 1568 zł).

Sąd zasądził odsetki ustawowe od odszkodowania od 31 lipca 2015r. tj. od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 100 kpc. Natomiast o kosztach sądowych Sąd orzekł zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od wyroku złożył S. G., zaskarżając go w części oddalającej powództwo o zadośćuczynienie i zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i mający wpływ na treść wyroku, polegający na niezasadnym przyjęciu kwoty 23.000 zł tytułem zadośćuczynienia, jako odpowiedniej do rozmiaru pokrzywdzenia;

- naruszenie art. 445 § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na ustaleniu sumy zadośćuczynienia z pominięciem wypracowanych przez orzecznictwo i piśmiennictwo kryteriów i przyjęcie, że kwota 23.000 zł jest odpowiednia do doznanego przez powoda uszczerbku na zdrowiu i cierpienia związanych z wypadkiem, a w efekcie zasądzenie rażąco zaniżonego zadośćuczynienia, która nie spełnia kryteriów sumy odpowiedniej;

- naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz jego niewłaściwe zastosowanie, tzn. błędne ustalenie stanu faktycznego, bez szczegółowego odniesienia się do zebranego materiału dowodowego w ten sposób, że nie uwzględniono w należyty sposób, iż biegła z zakresu ortopedii i traumatologii jednoznacznie stwierdziła, iż u powoda trwale będą ograniczone rotacje w stawie barkowym prawym, a okresowe bóle będą pojawiać się po wysiłku, w przyszłości wystąpią zmiany zwyrodnieniowe, że powód nie może wykonywać dotychczasowej pracy i został przeniesiony na lżejsze stanowisko, co ma ujemny wpływ na jego psychikę, a nadto konieczność zażywania leków przeciwbólowych destrukcyjnie wpływa na jego przewód pokarmowy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz dalszego zadośćuczynienia w wysokości 15.000 zł z odsetkami ustawowymi od 27 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Płońsku.

W odpowiedzi na apelację (...) S.A. w S. wniosło o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy aprobuje ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne, nie podziela jednak jego oceny co do wysokości zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną zdarzeniem z 4 lutego 2014r.

Należy podkreślić, że rozstrzygnięcie sądu w zakresie dotyczącym zadośćuczynienia podlega swobodnemu uznaniu sędziowskiemu i dlatego Sąd II instancji może dokonywać korekty orzeczenia w tym przedmiocie jedynie wtedy, gdy biorąc pod uwagę całokształt okoliczności danego przypadku, należy stwierdzić, że wysokość przyznanego zadośćuczynienia jest rażąco nieadekwatna do rozmiarów krzywdy, a więc ewidentnie zawyżona lub zaniżona (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 września 1999r., II CKN 477/98, LEX 477661; z 25 lutego 1971r., II PR 18/71, LEX 68884; z 26 sierpnia 1970r., I PR 52/70, LEX 14082). Zdaniem Sądu Okręgowego przyznane powodowi zadośćuczynienie jest znacząco zaniżone.

Argumenty apelacji, w tym przede wszystkim zarzut braku należytego rozważenia skutków wywołanych przez wypadek, jakiemu uległ S. G., przekonują, iż Sąd Rejonowy niewłaściwie zastosował art. 445 § 1 kc. Wprawdzie Sąd sam wskazał na to, że zadośćuczynienie przyznane na podstawie tego przepisu, ma charakter kompensacyjny i powinno reprezentować ekonomicznie odczuwalną wartość, ale w istocie nie odniósł tego zalecenia do okoliczności rozpoznawanej sprawy. Wielkość zadośćuczynienia zależy od rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości czy nieodwracalnego charakteru.

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji wynika, że mimo zastosowanego leczenia i rehabilitacji, uszczerbek na zdrowiu powoda, wywołany obrażeniami doznanymi w wypadku z 4 lutego 2014r., ma charakter trwały, a rokowania na przyszłość nie są najlepsze. Przed zdarzeniem wywołującym szkodę, S. G. był w pełni sprawnym mężczyzną. Obecnie, z powodu zmian w stawie barkowym prawym, trwale będą ograniczone rotacje tegoż stawu, a okresowe bóle będą pojawiać się po wysiłku. Co więcej, z upływem czasu wystąpią zmiany zwyrodnieniowe, które jeszcze zmniejszą zakres ruchu i będą dawać dalsze dolegliwości bólowe. Stan zdrowia powoda w przyszłości ulegnie pogorszeniu, a

każdy uraz i interwencja przyczynią się do wcześniejszych procesów starzenia się tkanek tworzących staw, ograniczą ruchomość i dadzą dolegliwości bólowe, co z kolei wpłynie na zdolność do wysiłku.

Sąd Rejonowy uwzględnił zarówno ból i cierpienie pokrzywdzonego po wypadku, wziął też pod uwagę potrzebę korzystania z pomocy najbliższych. Pomiął jednak w swoich rozważaniach, jak duże znaczenie mają skutki zdarzenia na przyszłość powoda. Leczenie obrażeń w stawie barkowym u S. G. zostało zakończone. Nie oznacza to jednak, że powrócił on do stanu zdrowia sprzed wypadku, przeciwnie - ograniczenie rotacji w stawie barkowym jest trwałe, a w ciągu najbliższych lat powód musi się liczyć z pogorszeniem ruchomości stawu, co niewątpliwie wpłynie negatywnie na jego codzienne funkcjonowanie.

Opisane wyżej dolegliwości powodują również ograniczenie wydolności pracy i utrudnienia w jej wykonywaniu. Wprawdzie S. G. nadal zatrudniony jest w Przedsiębiorstwie (...) w C., ale został przeniesiony na inne stanowisko, gdzie wykonuje lżejsze zadania. Wprawdzie nie ma podstaw do przyznania powodowi renty, bo nadal jest osobą zdolną do pracy, ale okoliczność ta nie może być pominięta przy ocenie roszczenia z tytułu zadośćuczynienia.

Właśnie te okoliczności spowodowały, że Sąd II instancji zdecydował się na ingerencję w orzeczenie o wysokości zadośćuczynienia. W ocenie Sądu Okręgowego odpowiednią sumą z tytułu zadośćuczynienia jest 30.000 zł. Ponieważ ubezpieczyciel wypłacił powodowi w postępowaniu likwidacyjnym 8.000 zł, należało podwyższyć kwotę zasądzoną przez Sąd Rejonowy do 22.000 zł, uznając że żądanie zadośćuczynienia w łącznej wysokości 38.000 zł jest wygórowane.

Sąd nie uwzględnił apelacji również w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu w I instancji, ponieważ wysokość zadośćuczynienia zależała od oceny sądu (art. 100 kpc).

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd orzekł zgodnie z art. 100 kpc, wzajemnie je znosząc. Strony w zbliżonym zakresie wygrały sprawę w postępowaniu odwoławczym i poniosły takie same koszty, tj. z tytułu zastępstwa procesowego (powód zwolniony od opłaty kosztów sądowych, nie wniósł opłaty od apelacji).

Renata Wanecka Małgorzata Michalska Katarzyna Mirek – Kwaśnicka